

A FAO Erdészeti Bizottságának 27. ülásszaka

Az Erdészeti Bizottság (Committee on Forestry – COFO) az Egyesült Nemzetek Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Szervezetének (Food and Agriculture Organization – FAO) legfelsőbb erdészeti testülete, amelynek jelenleg 122 tagja van. Kétévente tartott ülésein az erdészeti szolgálatok vezetői és magas rangú kormányzati tisztviselők vesznek részt, hogy megvitassák a felmerülő aktuális szakpolitikai kérdéseket, megoldásokat keressenek, valamint iránymutatást adjanak a FAO-nak és más világszervezeteknek a megfelelő intézkedésekkel kapcsolatban. A COFO-tagság nyitva áll minden FAO tagország előtt, amely részt kíván venni a szakbizottság munkájában.

A COFO 27. ülásszakára idén július 22-26. között került sor a FAO székhelyén, Rómában. Az ülés helyszínére utazó delegációk, szakmai és civil szervezetek képviselői mellett számos résztvevő online kapcsolaton keresztül követhette a rendezvényt, illetve szólhatott hozzá az egyes témákhoz. A rendezvényen összesen 1000 fő, köztük 16 miniszter és miniszterhelyettes, mintegy 120 tagországot képviselve vett részt. További 30 szervezet megfigyelőként volt jelen. Az ülés elnöke Günter Walkner osztrák FAO nagykövet volt. Az ülásszakon részt vevő magyar delegáció EU elnökségi minőségében Magyarország mellett az EU 27 tagállamát is képviselte.

A mostani ülásszak kiszélesítette az erdőkről szóló vitát, amely többek közt kiterjedt a különböző gazdasági ágazatok közötti kapcsolódásokra, valamint a FAO szakmai bizottságainak hatékonyabb összehangolására. Mindez erősíti az erdők szerepét az ENSZ fenntartható fejlesztési célok elérésében, az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség csökkenése, a talajromlás, a vízgazdálkodás, valamint a biogazdaság kihívásainak mérséklésében.

Az ülásszakal párhuzamosan számos előadásra és tematikus bemutatóra került sor az erdészeti ágazatban alkalmazott újításokról, eljárásokról, termékekről, fejlesztésekről és ellenőrzési rendszerekről. Emellett külön pódiumbeszélgetést is rendeztek, amelyen miniszterek, miniszterhelyettesek és erdészeti főigazgatók tartottak rövid tájékoztatókat az erdészeti innovációkról és az agrárerdészet jelentőségének növelésére tett intézkedésekről.

Nagy István agrárminiszter beszédet tart a COFO 27. ülásszakán, Rómában

A magyar delegáció vezetője, *dr. Nagy István* agrárminiszter beszédében elmondta, hogy Magyarország elkötelezett az érzékeny erdei ökoszisztémák megőrzésében és hosszú távú fenntartásában, emellett felhívta a figyelmet arra, hogy a természeti változások és társadalmi igények az erdőgazdálkodásra is nagyobb terhet rónak.

Jelezte, hogy a feladat most nemcsak az, hogy a környezeti változásokat kövessük, hanem törekednünk kell az erőforrások leghatékonyabb kiaknázására, az innovációra, a tudományos eredmények felhasználására. Éppen ezért nagyon fontosnak nevezte a FAO Erdészeti Bizottságának munkáját, amely többek között tudásátadással, szakirodalom biztosításával, útmutatók kidolgozásával, tanácsadással, jó gyakorlatok bemutatásával és tapasztalatcserén keresztül segíti a FAO tagállamokat a fenntartható erdőgazdálkodás fejlesztésében.

Az innovációval foglalkozó pódiumbeszélgetésen a magyar agrárminiszter rámutatott, hogy az innováció kulcskérdés az erdészeti ágazat számára, az elmúlt időszakban pedig számos eredményt értünk el ezen a területen.

GeoBioInformatika néven új egyetemi kutatási területet indítására került sor korábban különálló tudományterületek összevonásával, amely összefüggésben elemzi az erdei ökoszisztémák biológiai elemeit. Segítségével eredményesebben lehet feltérképezni az erdei fák kórokozóit, kiválasztani az ellenál-

ló faegyedeket és kialakítani a leghatékonyabb védekezési stratégiákat.

Komoly eredmény, hogy a magyar kutatók olyan programot dolgoztak ki, amely képes megmutatni az egyes erdei fafajok várható növekedését, továbbá azt is, hogy a szűkebb földrajzi környezetünkben hol található megfelelő szaporítóanyag-forrás. Emellett olyan új program áll rendelkezésünkre, amely az egyre gyakoribb súlyos aszály esetén is képes lesz az erdők egészségi állapotát nyomon követni.

A miniszter rendkívül fontosnak nevezte a szemléletformálást, amellyel kapcsolatban hazánkban az erdész társadalom aktív szerepet vállal a környezeti nevelésben és az erdeiiskola-hálózat működtetésében, melyet évente több mint 80 ezer tanuló látogat.

Miközben az erdőkre folyamatos nyomás nehezedik, többek között a mezőgazdaság, a bányászat, az urbanizáció és a fogyasztás növekedése nyomán, az erdők jelentős és pótolhatatlan szerepet játszanak a világ lakosságának táplálásában, a klímaváltozás mérséklésében, a természeti katasztrófák kockázatának csökkentésében, az édesvízellátásban, valamint a fatermékeket előállító ágazatokon keresztül az élet számos területén.

Az Erdészeti Bizottság 27. ülésének napirendjére tűzött témák megvitatása előremozdíthatja az erdők szerepének megerősítését a társadalmak működésében, a klímaváltozás hatásainak enyhítésében, és meghatározza a COFO rö-

vid távú munkaprogramját. A napirendre tűzött témák között a következők szerepeltek:

- a FAO kiemelt, a világ erdőinek helyzetét értékelő 2024. évi jelentése „*The State of the World's Forests 2024*”, amely mélyreható elemzést nyújt a fenntarthatóbb jövő felé vezető erdészeti ágazati innovációkról,
- a FAO Erdészeti munkaterve – „*A jövőképtől a cselekvésig 2024–2031*”, valamint a FAO erdőgazdálkodással kapcsolatos, a 2022–2031 közötti időszakra vonatkozó stratégiai keret szerinti munkaterve,
- az agrárerdészet bővítése,
- a FAO városi erdőgazdálkodással kapcsolatos tevékenysége, és a városi agrár-élelmiszerrendszer átalakításához való hozzájárulás terén elért előrehaladás,
- az erdészet hozzájárulása a FAO éghajlatváltozással és integrált vízgazdálkodással kapcsolatos munkájához,
- az ENSZ az ökoszisztémák helyreállításának 2021–2030-as évtizedével, és a biológiai sokféleség megőrzésének az erdőgazdálkodásban történő érvényesítésével kapcsolatos munka,
- az Erdészeti Bizottság többéves munkaprogramja 2024–2027 között,
- az ENSZ Erdészeti Stratégiai Tervének (2017–2030) végrehajtása.

A kezdeti ország-nyilatkozatok során a küldöttek példákat osztottak meg a tagországoknak az agrárerdészet bővítésére tett erőfeszítéseiről, valamint további ajánlásokat fogalmaztak meg a FAO ezen a területen végzett munkájához.

Komoly vita folyt a földhasználat-tervezés és -felügyelet, az erdők helyreállítása és a fenntartható erdőgazdálkodás kérdésekben. A földhasználat-tervezés és -felügyelet kérdése különösen fontos volt a komoly mezőgazdasági kibocsátással rendelkező nagyobb latin-amerikai országok számára, mivel az erdők szerepének és helyreállításának kérdését kizárólag a megtermelt mezőgazdasági termékek hazai és globális élelmiszerbiztonságban betöltött szerepe szempontjából közelítették meg. Ezzel szemben a résztvevő országok többsége a fenntartható erdőgazdálkodás előnyei és a felelős földhasználat mellett érvelt, és javasolták a mezőgazdaság és az erdészet kapcsolatának erősítését.

Az erdőgazdálkodás biogazdasághoz való hozzájárulásának növeléséről szóló napirendi pontnál a Titkárság felhívta a figyelmet arra, hogy „*az erdőkre nehezedő nyomás nagyobb, mint valaha*”. Már az elmúlt 50 év során is jelentősen megnövekedett a nyersanyag-igény, de még nagyobb növekedésre van szükség a Földet 2050-re benépesítő 10 milliárd ember számára.

A biogazdaságot érintő vita során többek között a körforgásos biogazdaság, a fenntartható fogyasztási és termelési minták kérdéseit vitatták meg. Ennek alapján egyetértés született egy FAO konferencia megrendezéséről, amely az erdészeti ágazat a fenntartható biogazdasághoz való hozzájárulásának szerepéről helyezi a fókuszba.

Ewald Rametsteiner, az Erdészeti Igazgatóság igazgatóhelyettese beszámolt a FAO 2022–2023-as időszak erde-

zeti eredményeiről. A globális trendek kapcsán megjegyezte, hogy bár az erdőirtás üteme csökken, továbbra is riszáló sebességgel veszítünk erdőket. Ezért szorgalmazta az innováció fokozását, és kiemelte az ágazatközi együttműködések, amelyek valós hatást gyakorolnak a helyi szinten, ugyanakkor fontosak a nemzeti és globális politika szempontjából is.

A városi erdőkről és azok hozzájárulásáról a városi agrár-élelmiszer rendszerek átalakításáról szóló dokumentum ismertetésekor Simone Borelli a FAO városi erdőkkel foglalkozó osztályának vezetője, felhívta a figyelmet arra, hogy 2050-re a föld lakosságának közel 70%-a városokban fog élni. Eközben a városok a földfelület összesen 2%-át foglalják el, de a természetes erőforrások 75%-át használják fel. A hulladék 50%-át a városok termelik, és a CO₂ kibocsátás közel 70%-ért felelősek.

A témával kapcsolatban a résztvevők első kézből hallhattak sikeres példákat azokból az országokból, amelyek támogatták a városi szociális erdők, városi agro-élelmiszer projektek és zöld infrastruktúra létrehozását. Néhányan aggodalmukat fejezték ki a városok folyamatosan növekedése miatt, sürgetve a zöldítés előrehaladását a növekvő környezeti kihívások kezelése érdekében. A Bizottság megvitatta a fenntarthatóan kezelt városi és városkörnyéki erdők és fák integrálását a várostervezésbe, és javasolták a FAO-nak, hogy új együttműködést keressen más regionális és nemzetközi kezdeményezésekkel ebben a témában.

Hosszan elnyúló vita kerekedett a kereskedelmi akadályok szerepeltetésében, amelyek hatással lehetnek a mező- és erdőgazdálkodásra. Ez a vita burkolta az EU tavaly elfogadott erdőirtásmentes értékláncokról szóló rendeletét (EUDR) érintette.

Sok tagország, többek között az EU, USA, az Egyesült Királyság, Svájc, Norvégia, Japán ellenezte a kereskedelemre való hivatkozás beillesztését, míg Brazília, Argentína, Indonézia több latin-amerikai és afrikai ország támogatásával kitartottak amellett, hogy vannak olyan intézkedések, amelyek negatív hatással vannak a kereskedelemre, és egyes esetekben aránytalanul érintik a kistermelőket. A kompromisszum végül a Walkner elnök által javasolt szöveg körül alakult ki, amely javasolja a FAO-nak, hogy a jövőben a jelentések készítésénél vegye figyelembe az összes tagállam álláspontját.

A COFO 27 ülészak egyik leginkább vitatott pontja a konfliktusok erdészeti ágazatra gyakorolt hatásának kérdését érintette. A téma az orosz-ukrán háború miatt vált élessé és lényege az volt, hogy erdészeti szakpolitikai dokumentumokban elegendő-e általában a konfliktusokról beszélni, vagy szabad-e nevesíteni a fegyveres konfliktust. A témában az elnök és az elnökhelyettesek informális találkozók sorozatát tartották különböző delegációkkal, hogy megállapodásra jussanak a plenáris ülésen előterjesztett szövegről. Végül a konszenzus az elnök a „minden konfliktus” szöveg javaslata körül alakult ki. A COFO megállapodott abban, hogy ösztönzi a tagokat, és felkéri a FAO-t, hogy fokozza a technikai támogatást, a kapacitásépítést, a tudás és gyakorlat megosztását, a kutatást és a technológiatranszfert a nemzeti, regionális és globális fenntartható erdőalapú biogazdasági megközelítések kialakításának támogatása érdekében. Ehhez a tagországoknak támogatniuk kell a fenntartható gyakorlatok alkalmazását, a piacfejlesztést és az erdőalapú értéklán-cokba történő befektetéseket.

A FAO-nak javítania kell a tudásbázisát és az adatgyűjtést, az elemzést és tudásmegosztást, emellett növelni kell a különböző szakpolitikák összhangját, és fokozni kell a kapacitásépítést a fenntartható biogazdasági gyakorlatok előmozdítása érdekében az agrár-élelmiszerrendszerekben és az erdészetben, valamint kezdeményezzen egy globális biogazdasági partnerséget.

A résztvevők jóváhagyták a FAO az erdészethez kapcsolódó zászlóshajó kiadványát, a világ erdői állapotáról szóló 2024. évi jelentését (SOFO 24), amely rávilágít arra, hogy az innováció miatt kritikus az erdőirtás megállításában és visszafordításában (lásd részletekben a következő cikkünket – a szerk.).

A delegációk támogatták a FAO 2024–2031 közötti időszakra szóló erdészeti munkaprogramját, amely a FAO 2022–2031 közötti időszakra szóló stratégiai kerete alapján irányítja a FAO erdészeti munkáját.

Zhimin Wu, a FAO erdészeti részlegének igazgatója bemutatta a munka-programot, kiemelve a három erdészeti célkitűzés szerinti kiemelt tevékenységeket: az erdei ökoszisztémák megőrzése és helyreállítása; a fenntartható termelés növelése; a tudományos alapú innováció fokozása.

Az erdők a Föld területének 31%-át borítják, a szén-dioxid tárolásával segítik a klímaváltozás mérséklését, és a Föld szárazföldi biológiai sokféleségének nagy része itt található. Javítják a talaj-, levegő- és vízminőséget, millióknak biztosítanak megélhetést, és fenntartható gazdálkodás esetén a megújuló nyersanyagok hosszú távú forrásai.

Az erdők a biológiailag legváltozatosabb ökoszisztémák a szárazföldön, ott-hont adnak a szárazföldi állat-, növény- és rovarfajok több mint 80%-ának, és körülbelül 1,6 milliárd ember megélhetéséhez járulnak hozzá. Az erdők emellett jelentős szerepet játszanak a természeti katasztrófák kockázatának csökkentésében, a szén-dioxid megkötésével segítik a klímaváltozás mérséklését, és a világ édesvizének 75%-át biztosítják. Az erdők hozzájárulnak a világ minden hatodik emberének táplálásához, és szinte az összes Fenntartható Fejlődési Cél (SDG) megvalósításához.

A FAO Erdészeti Programja olyan átalakuló hatásokat kíván előmozdítani, amelyek az erdők és az erdőtől függő emberek javát szolgálják a 2030-ig tartó

ENSZ Fenntartható Fejlődési Menetrend és a Fenntartható Fejlődési Célok megvalósításában. Ezzel kapcsolatban a FAO több mint 230 projektet hajt végre vagy támogat 82 országban.

A XVI. Erdészeti Világkongresszussal foglalkozó napirendi pontnál a COFO a beérkezett német és perui pályázatok értékelésével foglalkozott. A bemutatott kampányfilmekben Németország az évszázados fenntartható erdőgazdálkodási hagyományaira és a biogazdaságára, valamint e gyakorlat pozitív példa jellegére helyezte a hangsúlyt, eközben Peru a perui erdők biodiverzitásának jelentőségével támasztotta alá pályázatát. A konferencia helyszínét érintően a FAO idei decemberi tanácsulása dönt majd. A döntés megkönnyítésére a COFO 27 további információkat kért a pályázóktól.

A magyar delegáció számos egyeztetésen vett részt, és képviselte az Uniót a jelentés szerkesztői bizottságában is, hogy a felmerülő vitás kérdéseket mindenki számára elfogadható kompromisszummal tudják lezárni. A COFO27 bőven adott munkát az elnökségi csapatnak, akik így jelentősen hozzájárultak, hogy olyan eredmény szülessen, amely összhangban van a tagállamok elvárásaival.

A FAO Erdészeti Bizottságának 27. ülészaka a napirendre tűzött témák megvitatását követően, – a rövid és középtávú munkaprogramok véglegesítése alapján elkészített COFO 27 jelentés elfogadásával eredményesen zárult. Magyar és EU szempontból olyan eredmény és munkaprogram született, amely összhangban van a magyar és az EU-s erdészeti ágazat törekvéseivel és célkitűzéseivel, amelyek a fenntartható és felelős erdőgazdálkodás elterjedését segítik elő.

Referálta: **Nagy László**

Illusztrációk: **FAO/Giuseppe Carotenuto**

